

Riksdagens protokoll

2011/12:54

Onsdagen den 21 december

Kl. 09.00 – 10.55

Protokoll
2011/12:54

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 15 december.

2 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM57 Förslagen på inrikesområdet i EU:s fleråriga budgetram 2014–2020 *KOM(2011)749* till justitieutskottet

2011/12:FPM58 Fonden för inre säkerhet *KOM(2011)750*, *KOM(2011)752* och *KOM(2011)753* till justitieutskottet

2011/12:FPM59 Asyl- och migrationsfonden *KOM(2011)751* och *KOM(2011)752* till socialförsäkringsutskottet

2011/12:FPM60 Programmet Rättvisa *KOM(2011)759* till justitieutskottet

2011/12:FPM61 Ändrade regler för kreditvärderingsinstitut, m.m. *KOM(2011)746* och *KOM(2011)747* till finansutskottet

2011/12:FPM62 Programmet Rättigheter och medborgarskap *KOM(2011)758* till justitieutskottet

2011/12:FPM63 Kommissionens arbetsprogram 2012 *KOM(2011)777* till utrikesutskottet

3 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2011:28 Medfinansiering av statlig infrastruktur

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2011/12:49 till utbildningsutskottet

EU-dokument
KOM(2011)758 och KOM(2011)759 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 13 februari 2012*.

Svar på interpellationer

5 § Svar på interpellation 2011/12:142 om växande andel arbetslösa i fas 3

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Johan Andersson har frågat mig om jag är beredd att fasa ut fas 3 till förmån för mer effektiva åtgärder.

Som jag har sagt flera gånger tidigare här i kammaren utgår arbetslinjen från att alla som kan arbeta ska arbeta, efter egen arbetsförmåga. Regeringens mål är full sysselsättning. Vi eftersträvar en inkluderande arbetsmarknad där alla behövs. Regeringen lägger särskild kraft på att bekämpa långtidsarbetslösheten.

Intentionen med sysselsättningsfasen, fas 3, är att personer som har varit arbetslösa under lång tid ska få möjlighet att bygga upp nya referenser och nätverk och få en arbetsgemenskap hos en anordnare. Jag är övertygad om att jobbchanserna ökar för den enskilde om denne är aktiv på en arbetsplats samtidigt som jobbsökandet fortsätter.

Fler personer lämnar nu jobb- och utvecklingsgarantin, och en ökande andel av dem går ut i arbete. Av dem som lämnade insatsen under första halvåret 2011 var 44 procent i arbete med eller utan stöd eller i utbildning 90 dagar senare. Motsvarande andel första halvåret 2010 var 34 procent.

Det är viktigt att poängtera att drygt sex av tio deltagare lämnar jobb- och utvecklingsgarantin innan sysselsättningsfasen, alltså fas 3, påbörjas. Totalt 5 500 personer har lämnat sysselsättningsfasen för arbete eller studier under perioden mars 2009–augusti 2011, men jag är långt ifrån nöjd.

Regeringen presenterar i budgetpropositionen för 2012 kraftfulla insatser för att stärka jobb- och utvecklingsgarantin och för att bryta långtidsarbetslösheten. Regeringen tillför också Arbetsförmedlingen resurser för att förhindra att fler personer blir långtidsarbetslösa. Flera initiativ genomförs, och jag vill nämna några.

Regeringen förstärker Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag med drygt 1,2 miljarder kronor under 2012 för att bland annat höja handläggartätheten. Detta möjliggör en höjd aktivitetsnivå inom hela jobb- och utvecklingsgarantin, ökar arbetsgivarkontakterna och ger bättre förutsättningar för ett mer aktivt stöd till de arbetssökande.

Arbetsmarknadsutbildning erbjuds också i den senare delen av jobb- och utvecklingsgarantin, alltså fas 3, under 2011 och 2012. Arbetsförmedlingen ser även över anordnarstödet, och kontrollfunktionerna stärks.

Under 2012 och 2013 kommer dessutom deltagare i sysselsättningsfasen att ha möjlighet att få ett förstärkt särskilt anställningsstöd. Stödet ska fungera som en brygga till arbete utan stöd, antingen direkt eller via nystartsjobb eller lönebidrag.

Jag vill förhindra att fler blir långtidsarbetslösa. Därför förändras Arbetsförmedlingens arbetssätt för att på ett tidigt stadium identifiera och erbjuda tidiga insatser till de personer som löper störst risk för långtidsarbetslöshet.

Jag kan sammanfattningsvis konstatera att det har funnits ett behov av både förbättringar och förändringar av jobb- och utvecklingsgarantin. Regeringen går nu fram med flera initiativ för att utveckla insatserna för långtidsarbetslösa. Arbetslinjen gäller alla.

Anf. 2 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Tack för svaret, arbetsmarknadsministern! Dock är jag inte helt nöjd med svaret, även om det är en väg åt rätt håll.

Jag vill börja med att ge en eloge till regeringen för att man har lyssnat på kritiken från oppositionen när det gäller kvaliteten för dem som är inne i fas 3-åtgärder. Man har tagit till sig den massiva kritik som fanns framför allt under hösten 2010 och våren 2011 i fråga om flera fall av direkt missbruk av åtgärder från anordnares sida.

Det är också bra att man har lyssnat på oss i oppositionen när det gäller detta med arbetsmarknadsutbildning, att man ges möjlighet att delta i en arbetsmarknadsutbildning när man befinner sig i fas 3, och även att handläggartätheten på Arbetsförmedlingen ökas, vilket jag tror är välkommet för att få en bättre kvalitet och framför allt är bättre för den enskilde för att kunna komma ut på arbetsmarknaden.

Dock är det fortfarande katastrofala siffror för den andel av dem som är inne i fas 3 som inte går vidare till jobb eller annat, även om man kanske kan se en lite sjunkande tendens.

Fas 3 är den största enskilda arbetsgivaren i Sverige just nu, som det ser ut med den andel som är inne i den sektorn. Många känner en stor frustration kring den åtgärd som är, att den inte känns särskilt meningsfull.

Jag skulle vilja fråga arbetsmarknadsministern varför man så hårdnackat säger nej till de förslag som vi från Socialdemokraterna lägger fram när det gäller alternativ till fas 3. Jag tänker närmast på plusjobb, som skulle vara alldeles exemplariska i offentlig sektor, till exempel fler händer i vården eller klassmormor och klassmorfar i skolan. Det finns många alternativ här. Dessutom står offentlig sektor inför en ganska stor generationsväxling framöver.

Min övertygelse är stark att om man ges möjlighet att komma in i offentlig sektor och delta i någon form av åtgärd, exempelvis plusjobb, skulle det kunna ge tillsvidareanställningar framgent i den offentliga sektorn. Vi såg sådana effekter under mandatperioden 2002–2006, när vi hade plusjobb.

Min fråga till ministern i den här delen är: Varför är man så hårdnackat motståndare till att se på även andra lösningar för att hjälpa dem som i dag befinner sig långt från arbetsmarknaden?

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 3 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Jag tänkte ta tillfället i akt och påminna om att vi de senaste fem åren har upplevt en stark ekonomisk uppgång och många nya jobb. Samtidigt har vi gått igenom den värsta konjunkturnedgången sedan 30-talet. Det är oroligt ute i Europa, vilket även påverkar oss här i Sverige. Det har ställt krav på ansvarstagande i svensk politik, jobbskapande och en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Johan! Regeringen har satsat 8 miljarder kronor på en aktiv arbetsmarknadspolitik för att möta skuldkrisen. Arbetsmarknadspaketet för 2012–2014 innehåller bland annat insatser för utbildning, praktik och fler handläggare. Rätt stöd ska finnas i rätt tid för den som är i behov av det. Alliansen har konsekvent valt att stå upp mot den som har velat äventyra svensk ekonomi och som på punkt efter punkt har försökt riva ned arbetslinjen – så även i dag.

Fru talman! Det är bättre att människor deltar i aktiva insatser samtidigt som det egna jobbsökandet fortsätter än att det är passiva åtgärder, som det har varit tidigare. Vi moderater kan aldrig acceptera att människor långtidsparkeras i system. Vårt mål är att varje människa ska kunna få jobb och egen försörjning. Varje människa ska ha möjlighet att jobba utifrån sin egen förmåga.

Som Johan säger: Vi har lyssnat. Vi har arbetat och ifrågasatt det som har fungerat mindre bra, och nu går vi fram med ordentliga kvalitetsförstärkningar. Det handlar bland annat om handläggartäthet och förstärkt arbetsgivarkontakt och att öppna upp så att fler arbetslösa får tillgång till jobb- och utvecklingsgarantin snabbare.

I sysselsättningsfasen framgår möjligheterna till arbetsmarknadsutbildning. Vi har ett särskilt anställningsstöd med förhöjd handläggarersättning.

Utöver alla de kraftfulla satsningar som sker inom jobb- och utvecklingsgarantin vill jag nämna att vi fortsätter med åtgärder som har visat sig fungera bra. Det handlar till exempel om nystartsjobb, instegsjobb, nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga, ROT och RUT, som är andra stimulanser, och sänkt restaurangmoms.

Detta är några åtgärder som Alliansen har infört som är viktiga pusselbitar för att människor som står utanför arbetsmarknaden lättare ska kunna få ett jobb. Många av dessa åtgärder motsätter sig Socialdemokraterna.

De stora utmaningarna är att få företag att växa och att få företag och arbetsgivare att vilja anställa. För mig blir det då svårt att förstå hur det blir fler jobb genom att man tar bort RUT-avdraget, genom att man gör det dyrare att anställa en ungdom och genom att man inte inför en sänkt restaurangmoms. Det är inte ett sätt där arbetslinjen gäller för alla.

Anf. 4 LOTTA OLSSON (M):

Fru talman! Debatten om regeringens arbetsmarknadspolitiska program fas 3 har under året varit mer eller mindre intensiv. Vi minns väl alla de personliga reportagen med mer eller mindre trista beskrivningar av reformen. Jag skulle vilja belysa de synpunkter som också kommer fram och som inte alls är lika intressanta att berätta om.

De flesta trivs i sina fas 3-aktiviteter. De upplever att fas 3-aktiviteterna ger mening och struktur åt vardagslivet. Självklart har de en dröm

om ett vanligt arbete, men fas 3-aktiviteten är en bit på väg. Flera har vittnat om att det är stor skillnad att ha en aktivitet att gå till. De har varit borta från arbetsmarknaden i många år. Nu finns de i en arbetsplatsliknande miljö och i situationer som de ser som ett första steg mot att komma in på en arbetsplats. Bara att träffa en grupp människor varje dag och att ha någon att prata med över förmiddagskaffet känns för många som ett steg i rätt riktning, mot ett jobb, efter en lång arbetslöshetstid.

Det är trist, tycker jag, att massmedierna bara har skrivit negativt om fas 3-aktiviteterna. Det är en bra aktivitet för att senare komma i jobb.

Människor skäms ofta över att de trivs i sina fas 3-aktiviteter – man har inte rätt att vara nöjd eftersom reformen har fått så mycket kritik. Samtidigt har de haft svårt att komma in på arbetsmarknaden och känner att de behöver den här tiden i fas 3.

Har man då rätt att skriva ned fas 3-aktiviteterna? Är det rimligt att tro att människor ska kunna gå direkt ut på arbetsmarknaden efter så långa tider i arbetslöshet som det ofta handlar om? Fas 3 är en bra aktivitet för många i väntan på ett nytt jobb.

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för interpellationen! Den är viktig.

Socialdemokraterna skriver i sin budgetmotion att regeringens arbetsmarknadspolitik går i rätt riktning. Det tycker jag är positivt, för jag välkomnar konstruktiva förslag.

Det har varit viktigt för regeringen att lyssna till de långtidsarbetslösa själva och deras uppfattningar. Det har skett i olika enkäter. Där uppger 64 procent att de arbetsuppgifter som de har i sin sysselsättningsfas är väl anpassade, och så många som 77 procent är helt eller delvis nöjda med sin plats.

Vi har låtit Arbetsförmedlingen kontrollera alla anordnare. Det har lett till att man har avbrutit samarbetet med närmare 300 anordnare och uppmanat närmare 300 att ändra sitt förhållningssätt. Vi har också gett IFAU i uppdrag att göra olika utvärderingar. Nu återstår det att vänta in Arbetsförmedlingens förslag i januari som gäller just anordnarstödet konstruktion.

Johan Andersson ställer frågan om plusjobben. Man kanske skulle kunna säga att det som vi nu genomför för just den här gruppen av personer liknar plusjobb, med den skillnaden att det handlar om arbete på hela arbetsmarknaden. Det är alltså bredare än bara offentlig sektor. Vi vill nämligen stimulera arbetsgivare att anställa personer som har varit borta under en väldigt lång tid. Det gör vi genom att vi har höjt det särskilda anställningsstödet så att en arbetsgivare får upp till 890 kronor per dag. Det ger en lönekomensation på 85 procent, vilket motsvarar en månadslön på drygt 17 000 kronor. Det är inte nog med det. Arbetsgivaren får också ett handledarstöd för att kunna avsätta personal för att hjälpa dessa långtidsarbetslösa att verkligen klara av att behålla arbetet. Och det är ett riktigt arbete som ger sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst.

Det finns alltså ett kraftfullt stöd för arbetsgivare på hela arbetsmarknaden att anställa personer på ett likartat sätt. Det är ungefär som det som Johan Andersson frågar mig om.

Men den stora utmaningen, skulle jag vilja säga, är inte att det fattas resurser. Det är inte heller så att de här långtidsarbetslösa personerna inte skulle vilja ha ett arbete. Den stora utmaningen är att arbetsgivare har fördomar mot personer som har varit borta länge. Det är oerhört beklagligt. Jag vet av egen erfarenhet, genom dem jag har träffat, att det är personer som har kompetens och som har erfarenhet. Och även om man är äldre får man inte exkluderas från arbetsmarknaden.

Många personer som är inne i jobb- och utvecklingsgarantins senare fas är äldre. En större andel har funktionsnedsättningar. Och personerna har varit arbetslösa i genomsnitt i sju år. Så många som var femte har varit arbetslös och inskriven på Arbetsförmedlingen i mer än tio år.

Jag menar att vi måste anstränga oss till det yttersta för att de här personerna ska få chansen att få en arbetsgemenskap.

Vi gör nu förbättringar, liksom tidigare deltagare i interpellationsdebatten har varit inne på. Vi förbättrar handläggartätheten. Det ska gälla alla personer i garantierna, och också de andra, förstås. Ambitionen är att man ska få en dubbelt så bra kontakt med kvalificerade arbetsförmedlare. Jag ställer stora förhoppningar till den stora satsningen.

Det finns ingen quick fix. Vi försöker på olika sätt att stävja det här problemet. Men det är en mycket prioriterad fråga för mig och för regeringen att personer som vill arbeta ska kunna göra det.

Anf. 6 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Tack, ministern, för en del klarlägganden när det gäller det här med plusjobb och annat! Men jag tänkte börja i en annan ända.

Det kom häromdagen en undersökning som Arbetsförmedlingen hade gjort på uppdrag av *Ekot* med anledning av fas 3. Det visade sig tydligt att av de drygt 10 000 som gick in i fas 3-åtgärden för två år sedan är 6 000 fortfarande kvar. Det är 40 procent som har kommit ifrån åtgärden. Av dem var det 16 procent som hade fått jobb – de allra flesta hade fått någon form av lönebidrag. Och det är en stor grupp som har gått i pension. Det hänger naturligtvis ihop med det som ministern säger, att det är många äldre som finns i fas 3-åtgärden.

Det finns alltså fortfarande saker att jobba på när det gäller fas 3 för att det ska bli en så bra lösning som möjligt. När konjunkturen vänder – förhoppningsvis blir det positivt framgent – vill jag absolut inte att vi lämnar en grupp människor efter oss som blir långtidsarbetslösa. Vi vet av alla undersökningar som är genomförda att det är väldigt svårt att komma ut på arbetsmarknaden, oavsett om det är en god konjunktur eller inte, för den grupp som står längst från arbetsmarknaden.

Sedan är det bara att beklaga att arbetsgivarna har den här synen på människor som har stått en bit från arbetsmarknaden. Vi har väl alla ett uppdrag att hjälpa till för att förbättra just den delen.

Jag håller inte riktigt med ministern om att det här liknar plusjobb. Det är stor skillnad. Vi står inför stora behov av generationsväxling i offentlig sektor. Det finns arbetsuppgifter för alla. Dock är ekonomin i kommunerna och i landstingen ganska ansträngd i dag, vilket gör att det är svårt att anställa personer i reguljära jobb.

Från Socialdemokraternas håll tyckte vi att plusjobb var ett bra alternativ. Det ger möjligheter till sysselsättning. Det ger möjligheter till anställning på sikt. Det kombinerat med en kraftfull utbildningssatsning tror jag skulle kunna vara en väg för att förbättra för många av dem som nu är långtidsarbetslösa.

Problemen kommer att öka. Mätningarna och prognoserna från Arbetsförmedlingens sida visar att det här kommer att öka ganska dramatiskt. Det är fler och fler som kommer att gå in i en fas 3-åtgärd framöver, som behöver ha utbildningar och som behöver åtgärder som kan leda till jobb på sikt.

Jag har faktiskt svårt att förstå den här avogheten från regeringens sida, framför allt från Moderaternas sida, när det gäller plusjobb. Återigen vänder jag mig till arbetsmarknadsministern. Om man inte lyckas med de åtgärder som regeringen vidtar – det gäller fas 3, handläggartätheten på Arbetsförmedlingen, skärpt kontroll av anordnare med mera – undrar jag: Är man då beredd att ompröva och se över möjligheten för långtidsarbetslösa att hitta nya lösningar och nya alternativ?

Utgångspunkten är väl densamma för oss båda, att det i första hand är tillväxten av jobb som är det viktiga. Men det här är en grupp som i alla fall jag är väldigt orolig för kommer att växa framöver, och risken är att vi kommer att lämna en stor grupp människor bakom oss när konjunkturen vänder om vi inte lyckas fasa in dem på ett bra sätt.

Anf. 7 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Som arbetsmarknadsministern nämnt har vi lyssnat in hur arbetet inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin fungerar, och vi stärker förmedlingsinsatserna hela vägen. Totalt har regeringen satsat drygt 8 miljarder kronor på aktiva arbetsmarknadsåtgärder under de närmaste åren. Så ser det inte ut på andra håll i Europa; där är det snarare neddragningar som gäller.

Vi ger möjlighet till snabbare insatser när det bedöms att risken är stor för att någon ska hamna i arbetslöshet, med profileringsverktyg som Arbetsförmedlingen själva har provat fram. Men också kvaliteten och innehållet i fas 3 höjs liksom kontrollen av anordnarna. Att öka deltagarnas anställbarhet är en grundläggande del i insatserna.

Vi har gjort en förskjutning mot meningsfulla jobb med mindre risk för undanträngningseffekter. Vi väljer att stärka dem som står långt från arbetsmarknaden ytterligare ett snäpp. Det är just i svåra ekonomiska tider särskilt viktigt att undvika att människor hamnar i långvarigt utanförskap.

Vi tillför som sagt resurser till förmedlarna. Vi tillför även tidigare programinsatser i de tidigare faserna, och möjligheten till arbetsmarknadsutbildning i fas 3 förlängs. Att kontrollen av de kompletterande aktörerna skärps är en förutsättning och helt avgörande för att vi ska nå gott resultat.

Vad står mot detta? Det kommer fina ord men inga realistiska förslag från Socialdemokraterna. Johan Andersson och Socialdemokraterna har två konkreta budgetrelaterade förslag: plusjobb och offentligt skyddat arbete som tillsammans skulle uppgå till 2 900 platser.

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Man kan säkert ha olika uppfattningar om särskilt anställningsstöd eller plusjobb. Det jag tycker är det allra viktigaste är att arbetsgivare såväl i offentlig som privat sektor nu tar chansen och möjligheten att anställa en person som har varit långtidsarbetslös och som befinner sig i sysselsättningsfasen.

Det är ett ganska kraftfullt stöd som arbetsgivare kan få. Jag vill gärna nämna för eventuella lyssnare att en arbetsgivare alltså kan få kompensation upp till 85 procent av en lönenivå på drygt 17 200 kronor. Ersättningen per dag är 890 kronor till en arbetsgivare till exempel inom vården och skolan, där man till exempel kan anställa en klassmorfar. Det är riktiga jobb. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi även får fler privata arbetsgivare som erbjuder anställning för långtidsarbetslösa personer.

Jag tycker att grunderna i jobb- och utvecklingsgarantin fungerar relativt väl, men jag inser också att vi ständigt måste jobba med utveckling och förbättring av vår politik. Därför är det positivt att se att så många som närmare sju av tio personer aldrig någonsin kommer i sysselsättningsfasen. De går innan dess till studier eller arbete.

Det har också funnits kritik mot att aktiviteten har varit för låg och att man har träffat sin arbetsförmedlare för sällan. Detta försöker vi nu förbättra genom att göra en kraftfull satsning på Arbetsförmedlingen med 1,2 miljarder kronor under nästa år.

Arbetsförmedlingen ser också över anordnare, såväl offentliga som privata och ideella. Vi har stor hjälp av idrottsrörelsen och av ideella organisationer men även av små företag. De allra flesta långtidsarbetslösa är hos en anordnare där det finns ett fåtal långtidsarbetslösa personer.

Anvisningstidens längd är också något som är viktigt, och det jag skulle vilja understryka när det gäller detta är att det ska vara meningsfullt. Ingen person ska göra någonting som uppfattas som meningslöst. Är man inte nöjd med sin sysselsättningsplats ska man kontakta Arbetsförmedlingen och se till att få byta anordnare. Man kan också själv önska en anordnarplats som passar utifrån ens intressen och så vidare.

Det finns många olika delar i jobb- och utvecklingsgarantin. Det jag skulle säga är det allra viktigaste som vi nu genomför från den 1 januari är att Arbetsförmedlingen får i uppdrag att väldigt tidigt identifiera de personer som man tror löper risk för långtidsarbetslöshet och ge dem insatser i princip direkt. Man kanske kan se det till exempel utifrån en tidigare kriminell livsstil, att man kommer ut från kriminalvården. Det kan handla om droger eller om bristande kunskaper i svenska eller inom andra avgörande områden.

Dessa personer ska Arbetsförmedlingen identifiera tidigt och sätta in insatser för tidigt, det vill säga innan de kommer in i garantierna. Det är en avsevärd förbättring och någonting som jag är väldigt stolt över att kunna presentera. Det är också någonting som det finns erfarenhet av från andra länder och som har fungerat väl.

Jag tror att det behövs väldigt många olika delar i arbetsmarknadspolitik, och som jag sade tidigare: Det finns ingen quick fix. Men det som ändå finns och som är oerhört väsentligt är en arbetslinje som är på riktigt och som inte är ett projekt utan en pågående process, utan slut,

med ständiga förbättringar, där vi lyssnar på Arbetsförmedlingen och deltagare och försöker se till att göra stöden så effektiva som möjligt.

Allra sist vill jag också nämna att i mitten av april nästa år kommer en utredning med förslag på hur stödet till de personer som har funktionsnedsättning kan bli ännu mycket bättre och mer träffsäkra.

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 9 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att kommentera Jenny Peterssons inlägg. Hon nämner Socialdemokraternas alternativ till budget, men det hon glömde nämna är den utbildningssatsning som vi gör och framför allt den kompetenskommission vi vill tillsätta just för att se över utbildningar bland annat för den grupp människor som är långt från arbetsmarknaden. Hur kan vi bli mer träffsäkra? Hur kan vi åtgärda just dessa delar? Alla kan ta till sig någon del av utbildning under ett arbetsliv, så även den här gruppen. Nu får man det att låta som om det bara är människor som har stått väldigt långt från arbetsmarknaden som hamnar i fas 3, men det finns både och. Jag tror att det är farligt att kategorisera allt för mycket.

Jag kan hålla med arbetsmarknadsministern när det gäller de insatser som föreningslivet gör i dag. Jag är själv väldigt aktiv i föreningslivet lokalt i Östergötland och vet vilka stora insatser man gör för de människor som finns i fas 3.

En fråga som dyker upp med jämna mellanrum gäller de människor som har varit inne i fas 3 på bra placeringar hos bra anordnare men som nu, efter två år, måste byta anordnare. Är man från regeringens sida beredd att se över detta? Jag har några fall där hemma med personer som är desperata över att behöva byta anordnare efter de här två åren. I något ärende har man också hamnat väldigt snett hos mindre seriösa anordnare. Ibland är Arbetsförmedlingen lyhörd när det gäller detta, men ibland är lyhördheten mindre.

Min konkreta fråga är: Är man från regeringens sida beredd att förlänga insatsen och placeringen för den enskilde?

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för en intressant diskussion! Jag vill också säga något om att de personer som är långtidsarbetslösa inte är en homogen grupp, och därför är det viktigt att inte ge upp när det gäller en enda person. Men majoriteten är äldre, och vi vet av erfarenhet att äldre personer har svårare att komma tillbaka på arbetsmarknaden. Även när man har en funktionsnedsättning har man det lite extra tufft.

Min förhoppning är att anordnare som är bra och som har en möjlighet ska kunna ta del av det här anställningsstödet och kunna ge en lönebidragsanställning med hjälp av den utökade ersättningen på 890 kronor per dag, alltså 85 procents kompensation.

Tanken med att byta anordnare är att man ska få en chans att bygga på med ännu mer erfarenheter som gör att man får större möjlighet att få ett jobb. Men det finns också öppningar för Arbetsförmedlingen att göra individuella bedömningar. Det kan vara så att man närmar sig pensionen, och då kan det vara mindre lämpligt att behöva byta från en trygg och bra anordnare som man trivs hos och där det fungerar väl. Man måste ta väldigt stor hänsyn till det enskilda fallet.

De flesta anordnare är förstås väldigt seriösa och bra arbetsgivare, både ideella och företag. De som inte är seriösa ska vi inte ha någonting med att göra, punkt slut. För den som är missnöjd vill jag återigen betona att man inte ska vara på en arbetsplats där man inte känner att det är meningsfullt, att man inte stärks som individ och blir mer attraktiv på arbetsmarknaden.

Vi fortsätter att utveckla jobb- och utvecklingsgarantin. Framför allt och avslutningsvis: Nästa år får Arbetsförmedlingen bättre möjligheter att hjälpa varje enskild person individuellt och möta dem ansikte mot ansikte. Det tror jag kommer att leda till att ännu fler kommer i arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2011/12:167 om samverkan för minskad ungdomsarbetslöshet

Anf. 11 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Esabelle Dingizian har frågat mig vilka åtgärder, utöver de redan befintliga, jag avser att vidta för att minska ungdomsarbetslösheten samt om jag avser att vidta åtgärder som leder till att samverkan mellan statliga huvudmän, kommuner och landsting underlättas.

Arbetslösheten bland unga är en utmaning som regeringen tar på största allvar. I oktober var det 21,1 procent av ungdomarna i åldern 15–24 år som befann sig i arbetslöshet. Detta är nästan 2 procentenheter lägre än i oktober 2010. Utvecklingen går i rätt riktning, men jag är ändå långt ifrån nöjd.

I sammanhanget bör man också ha i åtanke att ungdomars arbetslöshetsperioder ofta är korta och att den officiella arbetslöshetsdefinitionen även inkluderar heltidsstuderande som söker arbete. I oktober i år var det så många som 54 500, det vill säga cirka fyra av tio av de arbetslösa i åldern 15–24 år, som var heltidsstuderande.

Interpellanten nämner betydelsen av ESF-finansierade projekt som syftar till att få till en bättre matchning mellan arbetskraft och arbetsmarknad. Jag håller med interpellanten om att vi bör ta lärdom av arbetsmarknadspolitiska projekt med goda resultat. Lyckade projekt förutsätter på ett värdefullt sätt en god samverkan mellan deltagande myndigheter och organisationer.

En bra samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna bör alltid eftersträvas. Arbetsförmedlingen samarbetar i dag med till exempel både Försäkringskassan och skolan för att bland annat genom vägledning och information underlätta övergången från skola till arbete för ungdomar med funktionshinder.

Ungdomsarbetslösheten har länge varit ett problem för Sverige. En grundläggande orsak är de brister som har funnits i utbildningssystemet och på arbetsmarknaden, vilket har gjort tröskeln mellan skola och arbetsliv hög. Problemen förstärks av att alltför många unga har lämnat skolan utan tillräckliga kunskaper och att yrkesutbildningarna länge sattes på undantag.

Kopplingen mellan skola och arbetsmarknad förstärks nu, bland annat genom införandet av en gymnasial lärlingsutbildning som en alternativ

väg till yrkesexamen inom gymnasieskolans yrkesprogram. Regeringen har bedömt att det finns behov av ytterligare åtgärder, och i budgetpropositionen för 2012 aviserades satsningar på att förstärka kvaliteten i yrkesutbildningen. Det handlar till exempel om kompetensutveckling av yrkeslärare, utökad tillsyn samt uppdrag till Skolverket att främja kvalitet i det arbetsplatsförlagda lärandet.

Dessutom har en särskild utredare fått i uppdrag att utreda och föreslå lösningar avseende en ny anställningsform med ett utbildningsinnehåll för unga under 23 år – en lärlingsprovanställning.

Regeringen vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för unga. Detta har vi gjort genom att införa nystartsjobben, som ungdomar som har varit utanför arbetslivet under minst sex av de senaste nio månaderna kan ta del av. Dessutom har vi halverat arbetsgivaravgiften för alla under 26 år. Båda dessa satsningar har gjort det billigare att anställa unga.

För att förbättra jobbmöjligheterna för arbetslösa ungdomar som saknar slutbetyg förlänger vi nu folkhögskolesatsningen. Vi förlänger även möjligheten för ungdomar mellan 20 och 24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning att få studiemedel med den högre bidragsnivån inom studiemedlet för studier på grundskole- eller gymnasienivå.

Avslutningsvis vill jag säga att i budgetpropositionen för 2012 presenterar regeringen kraftfulla insatser för att stärka Arbetsförmedlingen. Detta möjliggör en höjd aktivitetsnivå i jobbgarantin för ungdomar och ger bättre förutsättningar för mer aktivt stöd i de ungas arbetssökande. Vi är ständigt beredda att ta nya initiativ för att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Anf. 12 ESABELLE DINGIZIAN (MP):

Fru talman! Tack ministern för svaret! Faktum är att det går väldigt bra för många ungdomar i Sverige, men det finns en grupp ungdomar som det inte går så bra för. Ungdomsstyrelsen har kartlagt ungdomar som varken arbetar eller studerar. På deras rikskonferens fick vi veta hur siffrorna ser ut och att den här gruppen de facto växer. Sedan 2007, då det var 85 000 ungdomar som varken arbetade eller studerade, hade antalet till 2009 vuxit till 127 000 ungdomar.

Arbetsförmedlingen har också på ett väldigt pedagogiskt sätt beskrivit det här. Där kan man verkligen se att ungdomarna är utanför, som regeringen brukar säga.

Den här gruppen har varit bestående, säger forskarna också. Det handlar om mellan 7 och 10 procent, och det har regeringen vetat en längre tid.

Problemet är strukturellt. Jag menar att Sverige inte har råd att låta de här ungdomarna stå utanför och blunda för dem. Alla ungdomar förtjänar att få sina drömmar förverkligade och få nya livschanser.

Jag menar att regeringen inte gör tillräckligt. När ministern säger att det går i rätt riktning menar jag att hon stoppar huvudet i sanden. Visst är det en hel del som regeringen gör, men frågan är om de insatserna hjälper, eller skrapar vi bara på ytan?

Jag har läst regeringens proposition och även fått hjälp av riksdagens utredningstjänst. Man säger att aktivitetsgraden är låg enligt IFAU. Det finns inte någon långsiktig effekt av deltagandet i jobbgarantin. Rege-

ringen skriver att 9 000 ungdomar gick från ungdomsgarantin till utvecklingsgarantin. Här är siffran nu 11 000, säger Arbetsförmedlingen. När det gäller folkhögskolesatsningen på tre månader har bara hälften av platserna tillsatts. Högre studiemedel har bara lett till att 717 unga har påbörjat utbildning, där regeringen hade räknat med 2 000 under helåret. Nystartsjobb, som det pratas om, har 7 100 ungdomar fått 2010. Sänkt arbetsgivaravgift – någon utvärdering har vi inte sett än. Hur träffsäkert är det?

Alla de här ungdomarna lever ju på någon form av bidrag. Försörjningsstödet bland 18–19-åringar är 8 procent. Försörjningsstödet bland 20–24-åringar är 10 procent. Aktivitetsersättningarna har gått upp. Jag vet inte om det handlar om 28 000 eller 30 000 ungdomar. Det är lite olika siffror beroende på var man tittar.

Så här kan det inte fortsätta. Vi har en stor grupp som befinner sig utanför och som dessutom växer för varje år. Sedan pratar ministern om några tusen platser här och där.

Många av de här ungdomarna är väldigt långt ifrån arbetsmarknaden. Många behöver en förstärkt insats. Det är just därför jag ställer den här frågan till ministern. Nu läser jag i tidningen i dag att Arbetsförmedlingen ska börja profilera, men de här ungdomarna finns där ute. Vi behöver inte söka efter dem. Frågan är vad vi gör åt dem. Klarar Arbetsförmedlingen att ta hand om de här ungdomarna själv? Jag menar att de inte gör det. Jag menar att vi behöver andra former av insatser.

Anf. 13 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Det finns många stora utmaningar på arbetsmarknaden, inte minst bland unga. Arbetslösheten bland unga är ingen ny företeelse. Oavsett konjunkturläge har många unga fått betala ett högt pris genom att stå utanför. Alltför höga trösklar för unga tjejer och killar hindrar dem från att få ett eget jobb med egen inkomst och en möjlighet att förverkliga egna drömmar. Sådana trösklar måste vi arbeta för att få bort.

Samtidigt har vi framöver stora utmaningar. Det är stora pensionsavgångar, och efterfrågan på arbetskraft kommer att öka. Färre ska försörja fler, samtidigt som ett stort generationsskifte äger rum på arbetsmarknaden.

Fru talman! Att fler unga ska få ett jobb är en av våra mest angelägna frågor. Vi ser problemet, att problemet har funnits länge och de stora utmaningarna att få fler unga till arbete. Här gäller det att ta ansvar.

Orsakerna till en hög ungdomsarbetslöshet är många. Det finns inte en lösning på problemet. Hade jag haft det trollspöet hade jag gärna använt det. En svag utbildningsbakgrund är gemensamt för många av dem som har svårast att snabbt få ett arbete. Det gäller till exempel ungdomar som inte har några betyg från grundskola eller gymnasieskola. Skolan är helt avgörande för många ungas start i livet och möjlighet till jobb.

För de ungdomar som inte har basen i utbildningen med sig finns möjligheten att läsa upp slutbetyg från grundskola och gymnasieskola på folkhögskola. Folkhögskolesatsningen fortsätter 2012 och 2013. Men, som sagt, vi är inte nöjda, och mer behöver göras. Jag nämnde tidigare i mitt anförande att vi satsar drygt 8 miljarder kronor på en aktiv arbetsmarknadspolitik, på utbildning, praktik och fler handläggare under de närmaste åren.

Jag har nämnt några åtgärder i syfte att reparera situationen och få fler i arbete. De ska ses tillsammans med satsningar som görs i dag på den nya gymnasieskolan, lärlingsutbildningar, kommande lärlingsprovanställningar och halvering av arbetsgivaravgiften för unga, sänkt restaurangmoms, RUT och ROT. Jag läste senast i dag, och har pratat med arbetsmarknadsministern, att regeringen i morgon fattar beslut om tidiga programinsatser för vissa unga. Det är ett steg i rätt riktning.

Vi är inte nöjda. Vi behöver göra mer för att fler unga ska komma in på arbetsmarknaden. Vi behöver sänka trösklarna för unga. Det är en viktig fråga som ställs av Esabelle om samverkan.

Med detta vill jag önska god jul och gott nytt år till fru talmannen och samtliga i kammaren.

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för interpellationen!

Jag är glad att Miljöpartiet delar regeringens uppfattning om betydelsen av satsningar på utbildning och skola till de ungdomar som inte har klarat av skolan eller där skolan inte har mött dem som individer så att de har kunnat slutföra den. Skolan är absolut avgörande.

Men ett bekymmer finns, nämligen att när man nämner skola eller folkhögskola för vissa av dessa ungdomar springer de åt andra hållet. Arbetsförmedlingen har oerhört svårt, liksom representanter från kommunen, att motivera ungdomarna, just vid det tillfället, att gå tillbaka till någon form av skola. Ungdomarna har så dåliga erfarenheter.

Det här är problem som inte bara finns i Sverige. Vi pratar om detta även inom EU. Det finns ett begrepp på engelska, NEET – Not in Education, Employment or Training – som innebär att de varken jobbar eller studerar. Det är ett växande problem, tillsammans med den psykiska ohälsan inte minst bland våra unga.

Det finns inte någon enkel lösning. Det finns olika vägar som fungerar bra. Först och främst har kommunen ett uppföljningsansvar. Det är viktigt att kommunen, socialtjänsten och skolan samverkar mer aktivt med Arbetsförmedlingen för att veta var ungdomarna finns. Arbetsförmedlingen arbetar också mer uppsökande ute i lokalsamhället, går helt enkelt ut på stan och pratar med ungdomar om vad de gör och på så sätt försöker motivera dem att komma till förmedlingen.

Ytterligare en utmaning är att om ungdomarna kommer till förmedlingen är det inte säkert att de kommer tillbaka en andra gång. Det visar erfarenheten. Man ringer och sms:ar dem, men de kommer inte tillbaka. Jag tror att en del i lösningen är att involvera ungdomarnas nätverk, det vill säga föräldrar, de som finns i ungdomarnas omedelbara närhet. Ungdomarna bor någonstans och har någon som försörjer dem. Vi behöver arbeta mer på bred front för att nå de unga människorna. De kanske behöver hjälp med sin motivering.

Ett bra projekt som sker i samverkan finns på Fryshuset i Stockholm. Arbetsförmedlingen arbetar tillsammans med Fryshuset och socialtjänsten, nämligen Unga In. De arbetar mer okonventionellt för att nå ungdomar och motivera dem. Problemet är i det här avseendet inte att det skulle fattas resurser, utan problemet är att det råder brist på metoder för att nå de unga personerna. De har någonstans en relativt hyfsad tillvaro på så sätt att de har mat, husrum, fickpengar och det de nödvändigtvis

behöver. De har inte motivationen eller drivkraften ekonomiskt att komma i sysselsättning. Det kan kanske bero på att en del föräldrar försörjer barnen lite för mycket, så att ungdomarna inte ser att arbete kan leda vidare till ett ännu bättre liv. Där måste vi göra mer.

Jag delar interpellantens uppfattning att vi behöver söka upp ungdomarna. De som riskerar långtidsarbetslöshet ska inte lämna förmedlingen förrän de får reda på vad de ska göra i morgon. Därför är jag så otroligt glad för att vi kan erbjuda detta från nyår till en viss avgränsad grupp ungdomar som har det extra besvärligt.

Det är viktigt att poängtera att det här inte gäller alla ungdomar. Det går bra för de flesta ungdomar i Sverige, precis som interpellanten nämner. Men vissa särskilt utsatta ungdomar, som saknar skola och som har andra sociala problem, kanske drogproblem, kriminalitet och utanförskap, behöver vi göra tidigare, tydligare och tuffare insatser för. Det här är en utmaning för hela lokalsamhället, inte minst för kommuner, socialtjänst, skola och arbetsförmedling. Det är något som vi absolut inte får tappa bort – det är oerhört väsentligt.

Med detta vill jag tacka för interpellationerna och önska kammarens ledamöter och fru talmannen ...

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Vi är inte färdiga.)

Vi är inte färdiga! Då säger jag det i alla fall, sedan kan vi återkomma. Jag kände att jag var färdig själv.

Anf. 15 ESABELLE DINGIZIAN (MP):

Fru talman! Tack, ministern! Det hävdas här att det inte finns metoder och verktyg. Så säger inte de forskare jag har lyssnat på. De menar att alla ESF-projekten som har genomförts de senaste åren gör i princip samma sak, nämligen att alla resurser som finns samverkar. På så sätt uppnår de resultat.

Unga In som ministern nämnde är ett bra exempel. Varför understöder inte ministern Unga In och låter projektet fortgå? Unga In behöver långsiktigt etableras i hela landet, inte bara i projektform. Det är just det interpellationen handlar om.

Ministern beskriver ungdomarna som en liten klick. Jag vill ändå påminna ministern om att det är fråga om över 100 000 ungdomar som varken studerar eller arbetar. Det är ingen liten klick. Det är en växande grupp. Därför kan vi inte bara ta tag i några hundra och se hur det går. Det här måste ut på bred front. Det är akut.

Jag har träffat ungdomar på Navigator-Center, och jag är helt säker på att ministern också har gjort det. När man lyssnar på ungdomarna och vilken väg de har gått i skolan, att de inte har fått det stöd de har haft rätt till, hur de har bollats från den ena myndigheten till den andra myndigheten, förstår man att de inte har förtroende för någon. Man måste skapa en relation till ungdomarna så att de kan få självförtroende, så att de blir motiverade att gå på motiveringskurs. Jag förstår vad ministern tycker, men det jag inte riktigt kan förstå är varför ministern inte vill ta in vidden av problemet, att denna verksamhet måste etableras i hela landet, inte bara som försöksperioder. Det finns verktyg. Varför inte sätta i gång med en gång?

Ministern säger att vi måste söka i ungdomarnas nätverk. Många har inga nätverk. Många har inte föräldrar som går till jobbet. Många har ingen som söker efter dem när de inte är där de ska vara. Det är därför detta stöd måste vara kompakt. Det faktum att det nu är 11 000 ungdomar som har gått från ungdomsgarantin till jobbgarantin säger väl en hel del – det antalet ökar. Jag förstår inte riktigt ministerns tankar. Dessa ungdomar lever i något slags dimridå, där de själva inte kan se hur vägen ser ut.

Ministern talar om en ny anställningsform. Det vill jag inte uttala mig om. Jag vill bara säga att jag har tittat i propositionen där det står att det mellan 2000 och 2009 var 50 procent av de sysselsatta ungdomarna som hade tillfälliga anställningar. Det är inte heller så att ungdomarna inte kommer in i arbete. De kommer ju in och ut lika snabbt, som ministern också säger. Det finns siffror på det.

Om det ska vara någonting varaktigt och någonting med kvalitet måste det vara en massa utbildning i de nya anställningsformerna. Då får vi se vad skillnaden är mellan det och det som redan i dag finns i kollektivavtalen.

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Det är mycket riktigt så att det bedrivs en hel del bra projekt inom ESF. Det bedrivs också en väldig massa bra saker ute i kommunerna. Interpellanten nämner Navigator-Center, och jag har själv besökt det på några platser.

En utmaning handlar just om vilket ansvar kommunerna har. Kommunerna är självständiga aktörer – 300 olika kommuner. Mitt ansvar är att se till att Arbetsförmedlingen kan göra sitt yttersta, bland annat genom samverkan med kommunerna, att genom uppsökande verksamhet nå ungdomar för att motivera dem att ta en praktikplats eller gå tillbaka till skolan. Självklart är alla de ungdomar som man kan få tillbaka till skolan en oerhörd vinst. Förr eller senare är det målsättningen för de allra flesta.

Jag sätter också en stor förhoppning till den nya skola som nu kommer fram, som kommer att möta eleverna mer utifrån deras individuella förutsättningar och som kommer att passa de ungdomar bättre som kanske inte just för stunden är lika teoretiskt motiverade. Vi kommer förhoppningsvis att få en mindre andel avhopp från gymnasieskolan när den inte ställer exakt lika höga teoretiska, högskoleförberedande krav på alla ungdomar.

Skolan är väsentlig, men det är också möjligheterna för ungdomar att komma in i arbetslivet och lära sig att jobba på jobbet. Därför kommer den utredning som presenteras nästa år av Claes Stråth som handlar just om lärlingsprovanställningar att bli intressant.

Vi har väldigt lite av lärlingsutbildningar i Sverige. Det är det avgjort viktigaste skälet till att vi har en helt annan ungdomsarbetslöshetssituation än våra grannländer, Finland och Danmark, för att ta några exempel, men även Tyskland och Nederländerna. Där har man etablerade system för lärlingsutbildningar som har gjort att arbetslösheten är väsentligt lägre.

Vi har också infört förändringar i arbetsrätten som har gjort det enklare att anställa. Vi har gjort det hälften så dyrt att anställa ungdomar. Vi kommer nu att titta på hur vi kan minska marginaleffekterna för de

ungdomar som har försörjningsstöd så att det lönar sig bättre att ta ett jobb. Även om det är en relativt låg lön ska man ändå tjäna pengar till sin egen plånbok om man går till jobbet.

Det behövs således satsningar inom skolan och inom förmedlingen, men kanske också mer av att man tar till vara goda exempel ute i våra kommuner, där lokalpolitiker måste ta till vara den forskning, de erfarenheter och de verktyg som finns och som fungerar. Man behöver inte uppfinna hjulet återigen. Titta på de bra verksamheter som finns! Där är till exempel Fryshusets samarbete med Arbetsförmedlingen, socialtjänsten och skolan alldeles utmärkt. Där startar man nu en folkhögskoleverksamhet, där man når ungdomar där de befinner sig, nämligen inom idrotten och kulturen, och motiverar dem att pröva på. Man åker med ungdomarna ut till folkhögskolan, som i detta fall inte ligger ute på vischan utan inne i staden. Man tar dem i handen, coachar dem på det sättet och bygger upp relationer.

Jag håller med interpellanten om att det finns många exempel och god forskning som gör att vi kan komma mycket längre. Men då måste kommunerna ta till sig det, ställa upp och arbeta. Direktiven till Arbetsförmedlingen är solklara: Det är samarbete och samverkan som gäller, att gå ut i lokalsamhället och aktivt söka upp ungdomarna. Ambitionerna finns och resurserna finns, men viljan måste till på ett ännu bättre sätt ute i kommunerna. Där är uppföljningsansvaret en av nyckelfrågorna.

Anf. 17 ESABELLE DINGIZIAN (MP):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern säger att direktiven till Arbetsförmedlingen är solklara. Om det är så jag ska uppfatta det är det en annan diskussion man måste börja ta med kommunerna. Jag har en bild av att Arbetsförmedlingen inte har de direktiven. Det har de i alla fall gett uttryck för.

Ingen önskar väl att skolan inte ska börja fungera och att ungdomarna inte ska få det stöd som de inte har fått. Det som är lite mer bekymmersamt är när statsministern själv i en tidning säger: Tyvärr märks effekterna av en skolreform fullt ut först under sent 2020-tal. Jag tycker att det är lite oroväckande när statsministern säger att vi måste vänta 15 år på att ungdomarna klarar sig genom skolan. Det har vi inte råd med. Vi kan inte vänta 15 år. Insatserna måste komma här och nu.

Vi kommer naturligtvis från Miljöpartiet att bevaka hur avhoppet från gymnasieskolan ser ut. Där tror jag att det finns en hel del att göra.

Praktikplatser: Det är inte så enkelt. Det är inte bara att slänga ut ungdomarna i praktikplatser. Jag har själv besökt flera företag som säger att de verkligen ställer upp men att Arbetsförmedlingen själv inte följer upp sina ungdomar. Det är en stor belastning för många små företag, som förväntar sig att ungdomarna ska komma till arbetsplatsen men inte gör det. Det här är någonting som arbetsmarknadsministern behöver observera och titta lite närmare på, så att det verkligen blir någonting av det.

Därmed vill jag önska presidiet och ministern en god jul och ett gott nytt år.

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill avslutningsvis tacka för interpellationen och tacka alla medinterpellanter. Ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten

är någonting som vi fortsätter att arbeta med på ett kraftfullt sätt, och arbetslinjen omfattar också dem.

Nu säger jag god jul igen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

7 § Svar på interpellation 2011/12:164 om mänskliga rättigheter på sjön

Anf. 19 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Annika Lillemets har frågat arbetsmarknadsministern om hon avser att ta initiativ till införandet av ett svenskt internationellt skeppsregister, vad hon avser att vidta för åtgärder för att Sverige inte ska bryta mot de ILO-konventioner som riksdagen har ratificerat och om hon avser att ta några initiativ för att bidra till anständiga arbetsförhållanden och avtalsenliga arbetsvillkor för sjömän i Sverige, Europa och övriga världen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag har självklart inte för avsikt att vidta några åtgärder som kan leda till att Sverige bryter mot ingångna internationella konventioner eller andra åtaganden.

Vad gäller frågan om internationellt fartygsregister och utredningen *Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar* (SOU 2010:73), som Annika Lillemets nämner i sin interpellation, är dess bedömningar och förslag för närvarande föremål för beredning i Regeringskansliet.

Det är riktigt att Sverige har ratificerat ILO:s konventioner nr 87 angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, nr 98 angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, nr 154 om främjande av kollektiva förhandlingar och nr 158 om uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ, samt konvention 111 om förbud mot diskriminering.

Naturligtvis ska Sverige uppfylla sina internationella åtaganden. Bland dessa åtaganden ingår de tidigare nämnda ratificerade ILO-konventionerna.

Arbetsförhållanden för sjömän i Sverige regleras genom lag och kollektivavtal. Sverige har också anslutit sig till andra ILO-konventioner på sjöfartens område. I februari 2006 antog FN:s internationella arbetsorganisation, ILO, 2006 års sjöarbetskonvention som ersätter ett antal ILO-konventioner på sjöfartens område och syftar till att tillförsäkra sjömän drägliga arbets- och levnadsförhållanden ombord på fartyg. Konventionen reglerar frågor om bland annat arbetsmiljö, löner och social trygghet.

Regeringen har den 24 november 2011 lämnat en proposition om 2006 års sjöarbetskonvention till riksdagen (prop. 2011/12:35). I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Sveriges anslutning till 2006 års sjöarbetskonvention. Huvuddelen av lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2012. Samtidigt genomförs rådets direktiv 2009/13/EG av den 16 februari 2009 om genomförande av det avtal som ingåtts av European Community Shipowners' Associations och European Transport Workers' Federation om 2006 års konvention om arbete till sjöss och om

ändring av direktiv 1999/63/EG. Ikraftträdandet av konventionen förmodas ske under 2012.

2006 års sjöarbetskonvention utgör ett samlat och enhetligt instrument med alla aktuella krav på arbetet och livet till sjöss. Genom att den innehåller regler om sjöfolks rätt till anständiga arbetsförhållanden skapar den möjlighet till rättvis konkurrens mellan medlemsstaterna. Dess utformning bidrar till att reglerna tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt. När konventionen träder i kraft kommer den att bli en viktig del av den internationella regleringen av sjöfarten. Den kommer också att bidra till att sjömäns arbetsförhållanden förbättras globalt.

Anf. 20 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Först vill jag tacka infrastrukturministern för svaret på min interpellation. Det var ett välkommet besked att ministern inte har för avsikt att vidta några åtgärder som kan leda till att Sverige bryter mot ingångna internationella konventioner eller avtal.

Jag tolkar naturligtvis detta som att infrastrukturministern sätter ned foten och slår fast att regeringen inte kommer att föreslå att ett svenskt internationellt skeppsregister ska inrättas. Det vore en riktigt fin julkapp, först och främst – förstås – till dem som arbetar på sjön, men också till alla oss andra som bryr oss om att människor ska ha goda arbetsvillkor och mänskliga rättigheter oavsett var de jobbar.

Varför är det då så viktigt att vi inte ska ha ett svenskt internationellt skeppsregister? Jo, det till synes neutrala begreppet ”internationellt skeppsregister” är detsamma som så kallad bekvämlighetsflagg – eller ”fiffelflagg” kanske man kan säga; det uttrycker egentligen bättre vad det handlar om.

Ett svenskt internationellt skeppsregister, förkortat SIS, har föreslagits av Sveriges Redareförening för att öka svensk sjöfarts konkurrenskraft. Att öka konkurrenskraften är visserligen angeläget, men SIS skulle innebära att svenska rederier ges möjlighet att flagga ut för att konkurrera med sämre arbetsvillkor. Det handlar om att öka lönsamheten genom att minska bemanningskostnaderna, alltså dumpa löner och arbetsvillkor.

Detta skulle kräva ändringar i svensk arbetsrätt som strider mot internationella konventioner, såväl ILO:s kärnkonventioner som Europarådets sociala stadga. Det konstaterar utredaren Jonas Bjelfvenstam i den statliga offentliga utredningen *Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar*. Han förordar därför inte att ett sådant register införs. Enligt facket skulle ett svenskt bekvämlighetsregister i praktiken innebära ett förbud mot kollektivavtal och diskriminerande villkor för utländska besättningar. Detta är naturligtvis fullständigt oacceptabelt.

Grundprinciperna i ILO:s konventioner nr 87 och nr 98 finns med i 2006 års sjöarbetskonvention, som regeringen i en proposition nyligen föreslår att Sverige ska ansluta sig till. Det handlar om föreningsfrihet, skydd för organisationsrätt och den kollektiva förhandlingsrätten. 2006 års sjöarbetskonvention kommer att ge sjöfolk förbättrade arbets- och levnadsförhållanden på många sätt. Bland annat föreslås i propositionen att alla sjömän som är bosatta i Sverige ska omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet.

Konventionen ger lika spelregler globalt, så att fartyg inte kan konkurrera med varandra genom undermåliga villkor för de ombordan-

ställda. Det är ett stort steg framåt att anta konventionen. Ett svenskt internationellt skeppsregister skulle dock bryta mot den. Mot bakgrund av detta utgår jag alltså ifrån att SIS inte längre är en aktuell fråga i den beredning för att ta fram en sjöfartsstrategi som pågår i Regeringskansliet.

Jag undrar om infrastrukturministern kan bekräfta detta.

Anf. 21 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det Annika Lillemets tar upp i sin interpellation skulle man kunna tolka – åtminstone gör jag det – som möjligheterna för svenska sjömän att få behålla sina jobb. Den stora frågan som är kopplad till sjöfarten och som även handlar om just utflaggningen kanske nämligen inte i första hand berörs av det internationella skeppsregistret. Vi har inte i dag ett internationellt skeppsregister i Sverige, men vi har trots allt en ganska stor utflaggning av svenska fartyg.

Därför fick bland annat Jonas Bjelfvenstam uppdraget att titta på konkurrenskraften för svensk sjöfart. Det var en hel del områden han tittade på, där mycket faller tillbaka på de parter som finns – både utifrån arbetsgivare, som redare, och utifrån arbetstagare och de olika fackliga vinklingarna på vad som vore bäst. Jag kan tycka att det är bra om man så långt som möjligt är överens om vad som gör att just sjöfarten kan vara fortsatt konkurrenskraftig.

I utredningen problematiserades det kring ett internationellt skeppsregister, vilket finns i många andra flaggstater där man har en stark rederi- och sjöfartsnäring. I remissen bad vi att frågan skulle ställas. Det låg egentligen inte riktigt i uppdraget.

Det var ganska tydligt, precis som Annika Lillemets också redogör för, att man från arbetstagsidan är väldigt starkt emot. Från arbetsgivar- sidan ser man det som en möjlighet att stärka konkurrenskraften utan att, så som de hävdar, för den skull bryta mot konventioner eller arbetsrätt. Där står frågan. Länder som ibland diskuteras, till exempel Danmark som har infört detta sedan någon gång i början av 1990-talet, har inte prövat i sak – i dom – om det är rätt eller inte.

Jag tycker ändå att det finns några aspekter som är viktiga att ha med. Först och främst: Det vi jobbar på och anledningen till att jag har skrivit i svaret att det pågår en beredning inom Regeringskansliet är att vi vill se till sjöfartens konkurrenskraft i stora drag. Det arbete vi har redovisat ska presenteras i en sjöfartsstrategi. Det är ett bredare spektrum. I detta har vi inte för avsikt att lägga fram några förslag som bryter mot konventioner eller de förordningar som finns i övrigt, inte minst när det gäller arbets- miljö och andra sådana delar.

Däremot tycker jag att vi ändå ska vara uppriktiga om att det finns delade meningar inom näringen i sig. Men det är också så, fru talman, att det om det ska vara någon idé när vi lägger fram förslag i riksdagen förutsätts att det finns en ganska bra majoritet för dessa förslag. Såvitt jag kan se i dagens läge finns det inte ett förslag som skulle kunna få en majoritet i Sveriges riksdag när det gäller ett svenskt internationellt skeppsregister.

Prot. 2011/12:54
21 december

Svar på
interpellationer

Anf. 22 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Detta är en intressant diskussion som jag hoppas att vi får tillfälle att återkomma till.

Ett svenskt internationellt skeppsregister är inget effektivt medel för att långsiktigt öka den svenska sjöfartens konkurrenskraft. Det skulle endast kunna ge mindre besparingar, och priset skulle bli högt för sjömännen.

Det finns bättre metoder att hejda utflaggning och stödja svensk sjöfart, så jag hoppas förstås att regeringen kommer att fokusera på sådana metoder i sin kommande sjöfartsstrategi. Viss tonnageskatt, flexibelt sjöfartsstöd, enklare regelverk är sådant som redan finns i de flesta sjöfartsnationer i EU. I dag är det till exempel både onödigt dyrt och krångligt att registrera och ha svensk flagg på fartyg. Det kan man ändra på. Tonnageskatt har för övrigt en enhällig riksdag redan tidigare röstat för att införa, och det har man lyckats införa i andra länder.

Att konstruera ett internationellt skeppsregister på ett sätt som inte innebär att man bryter mot internationell rätt lär dessutom vara både ogörligt och meningslöst med tanke på grundidén. Danmark, som nämnades, har ett internationellt skeppsregister och har gång på gång kritiserats för att det bryter mot ett antal av ILO:s konventioner om arbetsrätt. Det är bra att vi verkar vara överens om att det inte är en framkomlig väg.

Jag vill säga något om förhållandena på sjön. Facket Seko sjöfolk har tillsammans med Internationella Transportfederationen gjort en undersökning av sjömäns arbetsvillkor och hur svenska företag ser på sitt ansvar för dem. Rapporten som heter *Är en mås mer värd än en matros?* är skrämmande läsning. 21 ITF-inspektörer rapporterar om bristande säkerhet och usla arbetsvillkor på fartygen inom den internationella sjöfarten. Det är så illa att många sjömän arbetar under direkt livsfara. Just bristen på organisation och dess konsekvenser uppges vara det mest allvarliga och akuta problemet.

Många ombordanställda vågar inte ta upp problem med facket och vågar inte organisera sig. Risken att bli svartlistad och aldrig mer få jobb till sjöss är för stor. Och att påpeka säkerhetsbrister ombord kan tolkas som kritik och leda till att man sägs upp. Låga löner på fartyg utan avtal, fusk med övertidsersättning och innehållna löner, som i vissa fall aldrig betalas ut, är ytterligare missförhållanden som ITF:s inspektörer påtalar.

Det är verkligen viktigt att ha detta klart för sig när man överväger vilka förändringar man kan göra för att öka konkurrenskraften på sjön. Att öppna för ytterligare försämrade villkor är verkligen både ansvarslöst och hänsynslöst. Det är bra att vi tycks vara överens om att det inte är en väg framåt.

Det glädjande är att människor i allmänhet är solidariska om de får chansen. Seko har också låtit undersöka viljan att betala för att de som producerar och transporterar de varor vi köper ska ha anständiga arbetsvillkor. Enligt undersökningen skulle till exempel ett kilo bananer kosta ett par öre mer för svenska konsumenter om en filippinsk sjöman skulle få samma lön och arbetsvillkor som en sjöman som går på svenskt kollektivavtal. Det är alltså inte heller troligt att ett svenskt skeppsregister skulle ha stöd av en folkmajoritet. Det här är ju inte dyrt och man är som sagt villig att betala. Men i dag är det få svenska företag som faktiskt tar

ansvar för hur transporterna av deras varor sker, enligt samma undersökning.

Jag tycker att det här låter lovande och tolkar det fortfarande som att det inte kommer att bli något svenskt internationellt skeppsregister, eller hur?

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 23 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Undersökningar om vad människor är beredda att betala för har vi ibland sett på andra områden, till exempel hur livsmedel har producerats och där man har önskningar och ambitioner om hur man vill att produktionen ska ha gått till. Men när vi väl tittar vid kassaapparaten har valet styrts av något annat.

När det till exempel gäller om man är beredd att betala mer för bananer är det ofta lätt att uttrycka att man är det, men när man väl står vid kassan är det sällan som det ges verkligt uttryck, vilket jag kan tycka är beklagligt.

Annika Lillemets, jag tror att vi är i stort sett överens. Frågeställningarna som har tagits upp, och som jag också har svarat på, bygger på perspektivet att sjöfarten är global och att vi har ett behov av likvärdiga spelregler.

När vi ser över bristande säkerhet är det lika viktigt för oss alla, tror jag, att sjöfarten är både trygg och säker oavsett om det gäller det materiella eller det rent mänskliga. Det är också därför som Sverige ratificerar olika konventioner och implementerar dem i svensk lagstiftning.

Jag vill bara nämna att det skeppsregister som Danmark har mycket riktigt har kritiserats. Däremot, om vi ändå ska vara så pass nyanserade, har det aldrig prövats i domstol huruvida det verkligen styr eller inte. För min egen del tycker jag att det är viktigt att ha med sig det, eftersom vi har en rederinäring som ser att just ett internationellt skeppsregister skulle vara till fördel för dem för att stärka sin konkurrens. Men vi har också arbetstagarorganisationer som är av den direkt motsatta uppfattningen.

Om man ska gå framåt i sådana här förslag behöver man ha en bred majoritet såväl i riksdagen som bland dem som på ett eller annat sätt skulle bli berörda av ett skeppsregister, och jag kan inte tolka att det finns en sådan på någon nivå.

Det får bli mitt svar i dag till Annika Lillemets i den delen.

Anf. 24 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Det är viktigt att lagen speglar vad majoriteten i riksdagen och därmed folket tycker. Därför är det viktigt att vi har regler som gör det möjligt att betala för anständiga arbetsvillkor. Det är inte så lätt. Om det inte finns några sjysta bananer att välja på går det ju inte. Men jag hoppas att det kommer att gå framåt här, för det är väldigt viktigt att Sverige tar sitt ansvar för arbetsförhållanden och säkerhet till sjöss lika väl som på land. Mänskliga rättigheter gäller överallt och får aldrig säljas ut.

Utöver respekten för sjömännens mänskliga rättigheter finns ytterligare ett tungt skäl att inte säga ja till ett svenskt bekvämlighetsregister. Som sjöfartsutredaren Jonas Bjelfvenstam konstaterar i den utredning som vi talade om förut skulle konsekvenserna av att gå med på redarnas

krav på att införa ett svenskt internationellt skeppsregister kunna bli att fler branscher kräver liknande uppluckringar av grundläggande lagar och regler. En sådan utveckling vore förstås förödande för långt fler än sjömännen.

Sverige bör i stället för att öppna för en kapplöpning eller kanske kappsegling mot botten sikta på att bli ett föregångsland i det internationella arbetet för säkerhet, miljö och arbetsrätt på sjön. Kvalitet hellre än prispress kan ge konkurrenskraft.

Därför hoppas jag att ministern ser med klara ögon på vad de olika förslagen för att förbättra sjöfartens konkurrenskraft innebär, att hon står fast vid att inte vidta åtgärder som kan leda till att Sverige bryter mot ingångna internationella konventioner eller avtal och följaktligen säger nej till svenskt internationellt skeppsregister. Det är väldigt viktigt.

Slutligen vill jag naturligtvis önska ministern, presidiet och alla övriga närvarande och tittande och lyssnande en riktigt god jul.

Anf. 25 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! I samma anda som Annika Lillemets pratar om behovet som de facto finns när det gäller vår sjöfart hoppas jag att den ska bli mer konkurrenskraftig men också skapa möjligheter för fler att arbeta på ett vettigt och rimligt sätt på svenska fartyg med svensk flagg men även på fartyg med annan flagg.

Jag hoppas också, fru talman, att det nästa år kan få vara om möjligt ännu mer fokus på sjöfart. Sverige står som värd i Göteborg i maj nästa år för European Maritime Day. Då kommer människor från branschen och människor i beslutsfattande ställning från i stort sett hela världen till Göteborg. Mycket fokus kommer då att vara på de här frågorna. Vi hoppas från regeringens sida att vi då har kommit vidare med den sjöfartsstrategi som är viktig för att ett av de fyra transportslagen som är viktiga när det gäller gods och transporter, just sjöfart, ska kunna få bra förutsättningar.

Fru talman! Nu ska jag göra det som jag inte gjorde förra veckan och be att få önska god jul till er här i kammaren. Och god jul Annika Lillemets!

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2011/12:163 om relationen mellan regeringen, Svenska kraftnät och EU

Anf. 26 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig

- om jag står fast vid att kraven från Europeiska kommissionen riktades mot Svenska kraftnät och inte mot svenska staten
- om svaret är Svenska kraftnät, när regeringen informerades om detta och på vilket sätt jag kommer att ta upp frågan med EU om detta formella fel

- om jag kan redogöra för på vems uppdrag vd:n i Svenska kraftnät förhandlade med kommissionen om indelningen i elområden
- på vilka grunder jag drar slutsatsen att det inte var möjligt att vänta tills man byggt ut Sydvästlänken, om inte kommissionen fattat något beslut kring elområden.

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

Låt mig inledningsvis säga några ord om det tillämpliga EU-regelverket. Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt innehåller konkurrensregler som är tillämpliga på företag. I fördraget slås bland annat fast att det är förbjudet för ett företag att missbruka en dominerande ställning på den inre marknaden eller inom en väsentlig del av denna i den mån det påverkar handeln mellan medlemsstater.

Det finns vidare en särskild EU-förordning med närmare bestämmelser om tillämpningen av reglerna i fördraget. Av förordningen framgår bland annat att kommissionen kan fatta ett beslut riktat till det berörda företaget och ålägga detta att upphöra med en överträdelse av konkurrensreglerna. I ett läge där kommissionen avser att fatta ett sådant beslut kan företaget erbjuda åtaganden för att undanröja kommissionens betänkligheter. Kommissionen kan då genom ett beslut göra åtagandena bindande för företaget.

Reglerna i fördraget och i den aktuella förordningen ger alltså kommissionen möjligheter att vidta åtgärder mot enskilda företag som missbrukar sin dominerande ställning på marknaden. Kommissionen har gjort bedömningen att Svenska kraftnät är ett företag i fördragets mening och har därför, som jag tidigare har sagt, vidtagit åtgärder mot Svenska kraftnäts beteende på marknaden – inte mot den svenska regeringen. Mot bakgrund av hur regelverket ser ut kan jag inte se att kommissionen skulle ha begått något formellt fel i detta avseende.

Generaldirektören för Svenska kraftnät förhandlade således på Svenska kraftnäts vägnar som företrädare för Svenska kraftnät som ett företag i EU-rättens bemärkelse och inte som företrädare för medlemsstaten Sverige. Svenska kraftnät informerade fortlöpande Regeringskansliet och det då ansvariga statsrådet.

Kommissionen fann i sin preliminära bedömning 2009 att Svenska kraftnäts agerande stod i strid med konkurrensbestämmelserna i fördraget. Svenska kraftnät gjorde då bedömningen att kommissionen inte skulle acceptera ett uppskjutande av införande av elområden till en senare tidpunkt och valde därför att dela in Sverige i fyra elområden. Som jag tidigare framfört hade regeringen gärna sett att elområdena införts först efter det att elöverföringsnätet till Sydsverige förstärkts, inte minst genom den så kallade Sydvästlänken.

Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret, och jag gör det av hela mitt hjärta. Vi har sett många ihopslängda svar på interpellationer, om jag får vara så vanvördig mot regeringen, men detta är ett genomarbetat och tydligt svar som rätar ut en del av frågetecknen.

Det konstateras att kommissionen hade rätt att ställa krav på Svenska kraftnät. Det enda krav man kunde ställa var att Svenska kraftnät i enlig-

het med de konkurrensregelverk som finns inom EU inte skulle utnyttja sin dominerande ställning. Så långt är allt rätt.

Men det som är intressant i detta fall är vad som sedan hände när man förhandlade och diskuterade och vilken roll regeringen hade då.

I 2009 års regleringsbrev för Svenska kraftnät står nämligen följande: ”Den nya förordningen med flera anmälnings- och potentiella prisområden ska genomföras så fort som det är möjligt med hänsyn till dels de förändringar i olika IT-system som behöver genomföras, dels den finansiella marknadens behov av framförhållning. Uppdraget omfattar genomförande- och tidsplan för förändringar av IT-system, analys av hur många anmälningsområden som är optimala med hänsyn till pågående och planerade nätförstärkningar.”

Regeringen hade redan där givit Svenska kraftnät i uppdrag att dela in Sverige i flera elområden. Det går inte att tolka regleringsbrevet som beslutats av regeringen den 25 juni 2009 på något annat sätt.

Vad var det som gjorde att man gick in här? Det blir ännu mer intressant att läsa när man ser på den överenskommelse som Svenska kraftnät har med EU-kommissionen. Där står inget om fyra områden. Där står att man hade kommit överens om två eller flera.

Min fråga till statsrådet blir då: Varför blev det fyra och inte två som det står i överenskommelsen med kommissionen?

Resultatet blev den förordning som kom i år och som talade om att Sverige skulle vara indelat i fyra elområden. Regeringen gav Svenska kraftnät i uppdrag att företräda Sverige i denna förordning. Varför gjorde man det?

Anledningen till att jag ställde denna interpellation var att jag tyckte att frågetecknen blev fler och fler i den förra debatten vi hade om detta. Jag hade inte ens tänkt gå upp i den debatten, men ju längre jag hörde på debatten, desto fler frågetecken uppstod.

Regeringen säger att man gärna hade sett att Sydvästlänken varit färdig innan man genomförde elområdena. Det tror jag säkert att man vill när man har hela perspektivet klart för sig. Varför agerade man då inte utifrån det tidigare?

Under 2006–2010 borde man ha haft möjlighet att bygga Sydvästlänken, för inriktningsbeslutet togs 2005. Det är förvånande att man inte gjorde allt för att bygga det, med tanke på att man satte i gång detta redan 2009. Anmälan mot Sverige kom redan 2006.

Det finns fortfarande en lång rad frågetecken i detta ärende.

Anf. 28 MARIE WICKBERG (C):

Fru talman! Jag tackar it- och energiminister Anna-Karin Hatt för ett uttömlande och bra svar. Förutsättningen för en fungerande marknad är att utbudet motsvarar efterfrågan och att marknadskrafter snarare än landsgränser styr var elen hamnar.

Skälet till att Sverige är indelat i elprisområden är framför allt att vi vill möta EU:s krav på en fri inre marknad och att vi ska klara elförsörjningen i Sverige.

Visst kunde man ha önskat att indelningen hade skett senare, efter att Sydvästlänken stod klar, vilket Anna-Karin Hatt också påpekat, men av olika skäl ser situationen inte ut så i dag.

Det system vi har i dag har inte fungerat perfekt, och sedan systemet infördes har elkunder i södra Sverige tidvis fått betala ett högre pris än kunder som finns längre norröver.

Hanterar vi inte problemet med flaskhalsar i elnätet riskerar Sverige att få en stämning och ett skadeståndskrav. Därför framstår det som både märkligt och en smula oseriöst att Socialdemokraterna kritiserar elområdena utan att komma med ett reellt alternativ – särskilt med tanke på att en gemensam nordisk elmarknad varit ett mål även för socialdemokratiska regeringar.

Och när Norge nu ansluter sig till det svenska elcertifikatssystemet och det för första gången någonsin skapas ett gemensamt stödsystem mellan två länder för att främja utbyggnaden av förnybar energiproduktion säger Socialdemokraterna nej.

Som så mycket annat inom socialdemokratien framstår detta som oklart. Vad vill man egentligen? Har man bytt fot? Är det energinationalism som gäller framöver? Är det viktigare att flaskhalsarna tillåts gå vid landets gränser än att vi tryggar en långsiktig och stabil energiförsörjning för oss och våra grannar? Om det är svaret, hur avser då Socialdemokraterna att agera gentemot EU-kommissionen?

Den krassa sanningen är att en uppdelning av Sverige i färre områden knappast skulle tillåtas av EU. Vi skulle riskera att få korrigera beslutet i efterhand.

Efter att Dansk Energi gjorde sin anmälan till EU-kommissionen gjorde kommissionen en omfattande utredning innan man gav ett förhandsbesked till Svenska kraftnät, så det fanns få möjligheter att skjuta på eller undvika kraven. Börje Vestlund kanske har några andra besked från kommissionen.

Att jämföra ut skillnaderna med mothandel, det vill säga att Svenska kraftnät kompenserar skillnaderna genom att handla med el på marknaden, skulle kräva oerhörda resurser som inte finns i dag. Inte heller det framstår som ett alternativ.

Det problem som man behöver hantera är den begränsade överföringen till södra Sverige som gränsen för elområden bygger på. Vi behöver få mer el i södra Sverige, både genom nya investeringar och genom ökad stabilitet hos de befintliga leverantörerna.

Framtiden handlar om mångfald på tillförselsidan och möjligheter till en mer flexibel förbrukning i kundledet och om en långsiktig trygghet för oss och våra grannländer, inte om energinationalism, idélöshet och oklara besked.

Anf. 29 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret. Som Börje Vestlund sade ger det en del svar, men det öppnar också för nya frågeställningar. När man läser svaret får man intrycket att regeringen gör allt den kan för att gömma sig bakom ett sätt som EU har att arbeta på och som regeringen värjer sig mot. Det är uppenbart i svaret. Det är intressant att fullfölja en del frågeställningar. Börje pekade på några av dem.

Vad innebar egentligen regleringsbrevet 2009? Vad menade regeringen med de skrivningar som finns där till Svenska kraftnät? Var det skrivningar tagna ur luften eller hade man någon uppfattning när man sade att man skulle arbeta med att utveckla elområden i Sverige? Vad

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

gjorde man under perioden 2006–2010? Den trånga sektorn är ju överföringskapaciteten till södra Sverige. Var det inte så att man minskade anslagen för investeringar till Svenska kraftnät, vilket försvårade deras möjligheter att bygga ut den infrastruktur som vi alla önskar se så snart som möjligt?

Om regeringen kan finna och har förklaringar i EU-regelverket i relation till företaget Svenska kraftnät, vad har regeringen gjort under perioden när Svenska kraftnät har fört de här diskussionerna? Har man suttit på sin kammare och väntat på ett resultat? Har man funderat på vilka effekter detta skulle kunna få för hushållen, konsumenterna och företagen i de delar av Sverige som skulle kunna påverkas med tanke på den dåliga överföringskapaciteten? Hur tänker regeringen agera nu när diskussionen är som hetast och detta är genomfört och när företagens egna organisationer, till exempel Företagarna, genom Elisabeth Thand Ringqvist riktar mycket skarp kritik mot effekten av de fyra elområdena? Vilket besked tänker man ge hushållen och företagarna i södra Sverige som nu är oroliga, inte minst mot bakgrund av att vi är på väg in i en vikande konjunktur?

Det jag är bekymrad över är inte regeringens förmåga att hitta förklaringar till varför det har blivit på det här sättet med de fyra elprisområdena, utan det passiva förhållningssätt som regeringen har valt i den här frågan. Elpriserna är kanske en av de viktigaste konsument- och företagsfrågor som vi har i Sverige. Det är beklämmande att regeringen intar en så tillbakalutad och passiv hållning när det gäller frågor som är av den karaktären att de påverkar enskilda människors och företags ekonomiska utgångspunkter för framtiden.

Vad är ministerns besked? Är det vänta och se som gäller?

Anf. 30 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Tack, Börje Vestlund, för att du uppskattade sakens sakligheten i svaret. Det är viktigt för mig att så bra jag kan svara på de frågor som ledamöterna ställer.

Jag tror att vi måste backa bandet och titta på en längre bit av historien. Sedan 2004 har de nordiska energiministerna deklarerat att man vill se en utvecklad och fördjupad integration av den nordiska elmarknaden. Redan 2003 togs flaskhalsproblematiken upp på det nordiska ministermötet. Då var Leif Pagrotsky ansvarig energiminister. Vid varje tillfälle därefter har frågan om flaskhalsproblematiken varit uppe i de nordiska sammanhangen. Så var det när Leif Pagrotsky var ansvarig minister, senare när Mona Sahlin var det och sedermera när Maud Olofsson var det och nu också när jag har tillträtt. Det är frågor som har funnits på bordet väldigt länge. De har varit väl kända för alla, inklusive Socialdemokraterna och den då sittande socialdemokratiska regeringen.

När det gäller flaskhalsproblematiken har Sverige en speciell ställning med sitt geografiska läge. Om vi har flaskhalsproblem i Sverige påverkar det omgivningen. Det påverkar de omkringliggande länderna på samma sätt som det påverkar de inhemska aktörerna. Därför fattade Nordiska ministerrådet 2008 beslut om en bred handlingsplan för att öka integrationen av den nordiska elmarknaden. Den innehöll en rad åtgärder i form av planering och investeringar. Man pekade ut fem angelägna infrastrukturprojekt, stamnätsprojekt, den så kallade packen, som behö-

ver komma på plats för att öka överföringskapaciteten. Man resonerade också om elområden.

Vid den tidpunkten var den svenska ansvariga ministern tydlig med att hela handlingsplanen måste genomföras – man kan inte rycka ut delar ur den. Det uppdrag som fanns i regleringsbrevet till Svenska kraftnät för 2009 ska ses mot den bakgrunden att de nordiska ministrarna hade enats om handlingsplanen och att Svenska kraftnät skulle påbörja planeringen för den. Däremot fanns det inte något uppdrag om att genomföra bara en enskild del. Det handlade om att genomföra hela handlingsplanen.

Svenska kraftnät hade fått signalen att EU-kommissionen inte skulle tillåta Svenska kraftnät att fortsätta som tidigare, utan man skulle förbereda övergången till ett annat system.

Det stämmer att Sverige och regeringen länge har påpekat att vi ville vänta med att införa den här typen av system tills Sydvästlänken var byggd. Det är också den hållning som vi har framfört i nordiska ministerrådet och i direkta kontakter med kommissionen. Sydvästlänken är ett av de projekt som har pekats ut i den här packen i handlingsplanen. Eftersom det projektet blev fördröjt problematiserade vi det och ville avvakta med prisområdena.

När det gäller Marie Wickbergs inlägg instämmer jag i det historiskt viktiga i att vi nu går vidare på nordisk basis och bygger ut den nordiska samsynen och samarbetet om energi. Den 1 januari får vi ett historiskt världsunikt avtal mellan Norge och Sverige om att stödja utbyggnaden av förnybar el. När den fulla effekten är nådd kommer det att motsvara nästan hälften av dagens elproduktion i den svenska kärnkraften, eller hälften av elförbrukningen i den svenska industrin. Det gör att vi sammantaget i Norden kommer att få mer förnybar el, vilket kommer att bidra till att konsumenterna har en tryggare situation framöver.

Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Låt mig vara ganska formell till att börja med. Man kan naturligtvis träffas för att få debattera med ett statsråd; det är alltid trevligt. Men interpellationsinstrumentet har en djupare grund, nämligen att vara en del av granskningen av regeringen. Det är mot den bakgrunden man ska se den här interpellationen.

Till Marie Wickberg kan jag säga: Vi är överens med regeringen om infrastrukturen och nätutbyggnaden.

Vad jag vet finns det inga skillnader i uppfattningar över huvud taget i denna kammare om infrastrukturen när det gäller detta. Vi har samma idé och samma förslag.

Vad vi möjligen kritiserar på politisk grund är vad man gjorde under åren 2006–2010. Varför satte man inte i gång byggandet då? Beslutet om inriktningen var taget redan 2005. Då fanns det anledning att sätta i gång rent praktiskt att bygga ut.

Jag tror att det lite grann handlar om hur mycket man anslog till Svenska kraftnät när det gäller investeringar under 2006–2010.

Det som jag vill försöka få klarhet i genom denna interpellationsdebatt är regeringens agerande för att få till elprisområden som just nu kritiserats i medierna, bland företagare och bland befolkningen inte minst i södra Sverige. Vad hade regeringen för roll i denna diskussion? Uppenbarligen agerade man bland annat genom regleringsbrev 2010 och i Nor-

Prot. 2011/12:54

21 december

*Svar på
interpellationer*

diska ministerrådet 2008. Det är fler som har diskuterat det, som ministern säger. Men hur skulle Svenska kraftnät göra? Min fråga blir återigen: Varför blev det fyra elprisområden och inte två? Kommissionen har aldrig krävt mer än två.

Jag brukar inte svara på frågor från mina meddebattörer på motståndarsidan, men kan vi inte lägga ned detta med stämningar och skadestånd? Det bör åtminstone komma in en stämningsansökan innan det kan bli några skadestånd, och det brukar vara en ganska långsiktig process. Jag vet att det finns ett enda fall då Sverige har fått betala skadestånd, och det gäller datalagringsdirektivet. Det är fyra eller fem år sedan man diskuterade att det var överhängande viktigt att Sverige skulle genomföra detta, och jag tror att det är i år som vi får börja betala skadestånd för det. Det tar alltså sin tid, och då hade man hunnit agera under tiden. Därför tycker jag att det är ett dåligt argument i detta sammanhang.

Vi är överens med kommissionen om att detta inte är bra. Vi behöver ha högre överföringskapacitet, och vi behöver bygga ut vårt stamnät för det.

Man försöker få det att framstå som att det är kommissionen som skulle ha tvingat Sverige till dessa fyra elprisområden. Men kommissionen har bara gjort en sak, den har konstaterat att Svenska kraftnät har en dominerande ställning som missbrukas. Det är det enda beslut som har kommit från kommissionen. Sedan har man tillsammans med Svenska kraftnät kommit med den förordning som även regeringen har varit inblandad i i så måtto att man har gett Svenska kraftnät i uppdrag att hantera detta.

Därför är det intressant med denna debatt. Detta handlar inte om att vi har olika politiska uppfattningar i sak, utan det handlar om varför man återigen sprang i väg för att vara bäst i klassen när det gäller EU. Varför kunde man inte avvakta fram till dess att Sydvästlänken var byggd?

Anf. 32 MARIE WICKBERG (C):

Fru talman! Det var ett betryggande besked som vi fick från Börje Vestlund om att man har övergett sin energinationalism som vi har hört exempel på tidigare.

Jag tycker ändå att det finns goda skäl att ifrågasätta den attityd som Socialdemokraterna har haft i denna fråga när de gång på gång har uttalat sig och det har framstått som att de inte har instämt i regeringens synpunkter i denna fråga. Men det är betryggande att vi nu får tydliga besked.

Anf. 33 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Marie Wickberg försökte tidigare göra gällande att vi inte är för ett gemensamt elcertifikatssystem med norrman. Låt mig bara understryka att det är vi visst. Men vi har mycket högre mål än de som regeringen har bestämt sig för att ha tillsammans med Norge. Regeringen och Centerpartiet har nu låst in sig i ett avtal som innebär 25 terawattimmar förnybart fram till 2020. I vår reservation sade vi att vi gärna såg ett avtal med Norge men att vi ville ha 30 terawattimmar förnybart fram till 2020. Centerpartiet har alltså egentligen låst in sig i en lägre miljöambition än Socialdemokraterna och flera andra partier i denna kammare.

Med detta sagt vill jag ändå ge statsrådet möjligheten att ge mig ett svar. Hon har ett par minuter kvar.

När det gäller den passiva hållning som regeringen har haft när dessa elprisområden har införts undrar jag: Är det en hållning som regeringen tänker fortsätta ha? Vilka besked tänker regeringen lämna till Företagarna, Elisabeth Thand Ringqvist till exempel, som har varit mycket ihärdig i kritiken mot regeringen? Vad är beskedet, och vad händer i en situation där vi får en vinter i år eller nästa år då elpriserna rusar i höjden och konkurrenskraften för de svenska företagarna, inte minst i södra Sverige, försvåras av det faktum att regeringen har suttit ganska passiv vid rodret och konstaterat att Svenska kraftnät ingår ett avtal med EU-kommissionen om fyra elprisområden när kommissionen egentligen aldrig har ställt detta krav? Minst två elprisområden var kommissionens krav. Varför har regeringen blundat under den tid som Svenska kraftnät förhandlade och kom fram till fyra elprisområden?

Anf. 34 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Det är viktigt att än en gång poängtera att Svenska kraftnäts åtagande har gjorts först efter det att kommissionen har bedömt att det agerande som man tidigare har haft faktiskt har stridit mot EU:s konkurrensregler.

Det som kommissionen ville och var tydlig med mot Svenska kraftnät var att man skulle göra en tillräcklig uppdelning för att kunna hantera de interna svenska flaskhalsarna utan att begränsa utlandsförbindelserna. Så länge Svenska kraftnät lever upp till det har kommissionen ingen som helst synpunkt på hur många områden som Svenska kraftnät väljer att dela in Sverige i – två eller fler. Däremot var kommissionen mycket noga med att om Svenska kraftnät landade i en indelning som i efterhand inte skulle visa sig vara tillräcklig för att hantera problemen skulle kommissionen inom tre månader kunna återkomma och kräva ytterligare uppdelningar.

Svenska kraftnäts, branschens och företagens syn är dock att ändringar av denna indelning i elområden bör undvikas och att eventuella ändringar måste ha god framförhållning. Detta är förstås för att skapa stabila villkor på marknaden. Det är därför som Svenska kraftnät gjorde bedömningen att det var viktigt att göra en tillräcklig indelning redan från början och därmed de fyra elprisområdena som är designade utifrån var det finns fysiska begränsningar i stamnätet. Det är alltså svaret på frågan varför det är just fyra områden.

När det gäller Sydvästlänken önskar jag verkligen att den hade varit på plats nu. Vi kan nämligen se att om den hade varit det hade vi kunnat öka överföringskapaciteten med nästan 25 procent från norra Sverige till södra Sverige. Då hade många av de problem som vi såg inledningsvis i november kunnat vara ur världen. Nu kommer kanske Sydvästlänken på plats 2015. Vi i regeringen arbetar så snabbt vi kan med att ge förutsättningar för detta. Men så länge var det inte möjligt för Svenska kraftnät att hålla an i denna fråga.

Ingela Nylund Watz påstår att regeringen gömmer sig. Det finns inget fog för denna hållning. Det som vi nu gör och som vi arbetar intensivt med är att på en rad olika områden se till att vi inte får bestående pris-skillnader mellan de olika prisområdena.

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

Vi storsatsar nu genom Svenska kraftnät på att bygga ut överföringskapaciteten. Det handlar om 3 ½ miljard varje år de kommande tio åren för att få bort dessa flaskhalsar. Vi prioriterar arbetet med Sydvästlänken. Vi bygger ut ny elproduktion i snabb takt. Sedan 2006 har vi femdubblat vindkraften, och den förnybara elproduktionen växer mycket snabbt tack vare ambitionshöjningarna i elcertifikatssystemet.

Vi har ställt krav på kärnkraftsindustrin att man ska se till att leverera kärnkraft när behovet är som allra störst. Det var det som vi såg hända i november. I början av november då hela Ringhals stod still uppstod prisskillnaderna. I slutet av november då tre av reaktorerna var i drift, även om de inte gick på full effekt, var prisskillnaderna mycket små.

Därför är mitt besked till svenska företag att det är mycket viktigt med konkurrenskraftiga elpriser.

Därför är jag väldigt glad över att kunna konstatera och också här i dag i kammaren kunna berätta att genomsnittspriset i december månad för elprisområdena 1–3 legat på 32 öre per kilowattimme. I prisområde 4 har elpriset legat på 34 öre per kilowattimme. Under motsvarande period förra året låg elpriset för hela Sverige på 80 öre per kilowattimme.

Det är många som gör vad de kan för att piska upp en ganska hätsk stämning i den offentliga debatten. Men när privatpersoner och företag om ett tag öppnar sin elfaktura med kostnaden för den här tidsperioden kommer det att vara en avsevärt lägre elkostnad än förra året. Det är bra för svenska företag, och det är bra för svenska jobb.

Anf. 35 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag ska ta upp ett par saker i detta mitt sista inlägg här.

Det här med energinationalismen börjar bli en vandringsvägen bland borgerliga ledamöter. Vi har sagt att vi tycker att den nordiska marknaden ska fungera innan vi ger oss in på att bygga ut i hela Europa. Det tycker vi är befogat.

Vi är på väg att nå ordning och reda på den nordiska marknaden. Då man kan fundera på hur man ska gå vidare med internal market, med den gemensamma marknaden. Det är ganska dumt att i tid och otid använda uttrycket i fråga.

Det andra jag skulle vilja säga är följande: Det vi menar att man skulle ha gjort och det vi kritiserar regeringen för är att man 2008 då anmälan från Danmark kom inte var aktiv. Det var då man inte gjorde tillräckligt mycket, och det var då man inte funderade på antalet elområden. Man lyfte upp frågan till regeringsnivå för att se till att få ordning och reda i detta så att konsumenter inte drabbades.

Vi skulle också ha snabbat på utbyggnaden av Sydvästlänken. Men någon diskussion om Sydvästlänken förekom över huvud taget inte under förra mandatperioden.

Till sist, fru talman, får jag säga att jag är väldigt stolt över att som ledamot vara sista talaren för året i denna kammare. Jag vill önska statsrådet, fru talmannen och kammaren god jul och gott nytt år. Absolut sista ordet får dock statsrådet.

Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Fru talman! Apropos detta med elnationalism: Jag blir väldigt glad om det som Börje Vestlund säger här gäller för hela socialdemokratin. I

debatten har det låtit som att man önskar att vi kunde avskaffa hela systemet med elprisområden. Men gör vi det flyttar vi flaskhalsproblemen ut till den svenska gränsen, och då är vi tillbaka på ruta ett i den nordiska diskussionen. Är man angelägen om att den nordiska marknaden ska fungera måste vi få en bättre ordning här.

Jag är den första att understryka att det hade varit väldigt bra om engagemanget nu för Sydvästlänken hade varit lika starkt tidigare och framför allt om det hade varit särskilt starkt före 2006. När vi tillträdde kunde vi konstatera att vi beträffande Svenska kraftnät låg på investeringsnivåer som var alldeles för låga. Nu ligger vi på 3 ½ miljard avseende de kommande tio åren, vilket är sex gånger mer än under Socialdemokraternas sista tolv år vid makten. Därför är det mycket bra om vi nu kan konstatera att Socialdemokraterna står upp för att vi måste hitta en ordning innebärande att den nordiska marknaden fungerar bättre.

Jag kan inte låta bli att kommentera vad Ingela Nylund Watz säger apropå det världsunika samarbete som vi den 1 januari 2012 ingår med Norge. Det kan låta som en väldigt bra idé att rösta för Socialdemokraternas förslag och för avslag beträffande avtalet och att säga att vi ska ha en högre ambitionsnivå. I praktiken skulle det innebära att hela avtalet skulle falla. Både Ingela Nylund Watz och jag vet att bilaterala avtal fungerar på det sättet.

Det hade inneburit att vi inte hade fått in förnybar elproduktion i det nordiska systemet motsvarande halva svenska kärnkraftsproduktionen eller halva elbehovet inom svensk industri. Därför är det väldigt bra att riksdagen valde att rösta för regeringens förslag och att bekräfta det bilaterala avtalet. Därmed får vi in 26 viktiga terawattimmar förnybar el i det nordiska elförsörjningssystemet.

Med dessa ord vill jag tacka för interpellationsdebatten och samtidigt önska Börje Vestlund, Ingela Nylund Watz och Marie Wickberg samt talmannen och kammarans övriga personal och ledamöter god jul.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Anmälan och beslut om omedelbar hänvisning av ärenden till utskott samt beslut om förlängd motionstid

Anmälades

Propositioner

2011/12:47 Sveriges tillträde till konventionen om klusterammunition

2011/12:51 Några begravningsfrågor

Kammaren biföll talmannens förslag att proposition 2011/12:47 omedelbart skulle hänvisas till utrikesutskottet och att proposition 2011/12:51 omedelbart skulle hänvisas till konstitutionsutskottet.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionerna skulle förlängas till *fredagen den 20 januari 2012*.

Prot. 2011/12:54
21 december

*Svar på
interpellationer*

10 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 20 december

2011/12:177 Åtgärder mot butiksrån

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:178 Klimatpolitiken efter Durban

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister Lena Ek (C)

den 21 december

2011/12:179 Utfasning av laxfiske i öppet hav

av *Peter Jeppsson* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2011/12:180 Resultatet av UFCCC:s 17:e partsmöte

av *Matilda Ernkran* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2011/12:181 Ökade klyftor i samhället

av *Monica Green* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:182 Utrikes födda och jobben

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:183 Den ekonomiska ojämlikheten

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:184 Förtidspensionerade och arbetslösa som del av det nya utanförskapet

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 januari 2012.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 december

2011/12:265 Auktoriserade patentombuds rätt att företräda i den framtida europeiska patentdomstolen

av *Ingemar Nilsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:266 Nytt uppdrag till Brå

av *Thoralf Alfsson* (SD)

till statsrådet Erik Ullenhag (FP)

2011/12:267 Statistik om intagna i fängelse

av *Thoralf Alfsson* (SD)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

den 21 december

2011/12:268 Sälförvaltning

av *Gunnar Sandberg* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2011/12:269 Utbildningsplatser i Västsverige

av *Annika Qarlsson* (C)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:270 Möjligheter för funktionshindrade att jaga

av *Gunnar Sandberg* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2011/12:271 Attacker med kemiska vapen mot minoritetsgrupper i Burma

av *Bodil Ceballos* (MP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:272 Införande av LOV i samtliga kommuner

av *Lena Hallengren* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 januari 2012.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 20 december

2011/12:225 Besked om den personliga assistansen

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:227 Kvarskrivna i vården

av *Désirée Liljevall* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

den 21 december

2011/12:233 Ekonomiskt bistånd i Jönköpings län

av *Carina Hägg* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

Prot. 2011/12:54

21 december

2011/12:235 Kuben och organiserad brottslighet

av *Anders Karlsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:237 Tullverkets beslag i postförsändelser

av *Anders Karlsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:239 Obligatorisk högskoleutbildning om mäns våld mot kvinnor

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2011/12:240 Bankgarantin

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till statsrådet Peter Norman (M)

2011/12:241 Sanningskommission om Enbomsaffären

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:243 Statligt bidrag till funktionshindersorganisationer

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:247 Arbetsmiljöfrågor vid banarbeten

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:248 Tydligare information om Euronorm på registreringsbevis

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:249 Kompetens inom rehabiliteringsgarantin

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2011/12:251 Övervältring av kostnader för försörjningsstöd

av *Johan Andersson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:252 Skyddet för den enskilde vid sjukdom eller arbetslöshet

av *Johan Andersson* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2011/12:253 Ombyggnation av riksväg 26/47

av *Andreas Carlson* (KD)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:260 Svenska företag och offentlig upphandling

av *Anders Karlsson* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 januari 2012.

13 § Kammaren åtskildes kl. 10.55.

Prot. 2011/12:54
21 december

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen.....	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
5 § Svar på interpellation 2011/12:142 om växande andel arbetslösa i fas 3.....	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	2
Anf. 2 JOHAN ANDERSSON (S).....	3
Anf. 3 JENNY PETERSSON (M)	4
Anf. 4 LOTTA OLSSON (M).....	4
Anf. 5 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	5
Anf. 6 JOHAN ANDERSSON (S).....	6
Anf. 7 JENNY PETERSSON (M)	7
Anf. 8 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	8
Anf. 9 JOHAN ANDERSSON (S).....	9
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	9
6 § Svar på interpellation 2011/12:167 om samverkan för minskad ungdomsarbetslöshet	10
Anf. 11 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	10
Anf. 12 ESABELLE DINGIZIAN (MP)	11
Anf. 13 JENNY PETERSSON (M)	12
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	13
Anf. 15 ESABELLE DINGIZIAN (MP)	14
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	15
Anf. 17 ESABELLE DINGIZIAN (MP)	16
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	16
7 § Svar på interpellation 2011/12:164 om mänskliga rättigheter på sjön	17
Anf. 19 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	17
Anf. 20 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	18
Anf. 21 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	19
Anf. 22 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	19

Anf. 23 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	21	Prot. 2011/12:54
Anf. 24 ANNIKA LILLEMETS (MP)	21	21 december
Anf. 25 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	22	
8 § Svar på interpellation 2011/12:163 om relationen mellan regeringen, Svenska kraftnät och EU.....	22	
Anf. 26 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	22	
Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (S).....	23	
Anf. 28 MARIE WICKBERG (C)	24	
Anf. 29 INGELA NYLUND WATZ (S).....	25	
Anf. 30 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	26	
Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (S).....	27	
Anf. 32 MARIE WICKBERG (C)	28	
Anf. 33 INGELA NYLUND WATZ (S).....	28	
Anf. 34 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	29	
Anf. 35 BÖRJE VESTLUND (S).....	30	
Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	30	
9 § Anmälan och beslut om omedelbar hänvisning av ärenden till utskott samt beslut om förlängd motionstid.....	31	
10 § Anmälan om interpellationer.....	32	
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	32	
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	33	
13 § Kammaren åtskildes kl. 10.55.....	35	

